

Centraal Bureau Fondsenwerving

**CBF-certificering
kansspelbegunstigden**

KPMG Ethics & Integrity Services

2 september 2002

KPMG

Dit rapport heeft 27 pagina's en 4 bijlagen

Inhoudsopgave

Begripsbepaling	1
Managementsamenvatting	2
Opdracht en werkwijze	2
Conclusies	3
Conclusies met betrekking tot het keurmerk	3
Conclusies met betrekking tot de implicaties voor het CBF	3
Conclusies met betrekking tot het draagvlak	4
Aanbevelingen	4
Inleiding	6
1 Toepasbaarheid van het CBF-Keur op kansspel- begunstigden	8
1.1 De diversiteit van kansspelbegunstigden	8
1.2 Toepasbaarheid	8
1.2.1 Verbreding van de doelgroepomschrijving in het CBF-Keur	9
1.2.2 Ontheffingen voor niet-fondsenwervende kansspelbegunstigden	9
1.2.3 Aanpassingen met betrekking tot bestedingen	10
1.2.4 Conclusie	10
2 Implicaties voor toepassing van het CBF-Keur op kansspelbegunstigden	11
2.1 Achtergrond	11
2.2 Organisatorische consequenties nader beschouwd	11
2.3 Kwantitatieve discrepanties	12
2.4 Kwalitatieve discrepanties	13
2.5 Algemene opmerkingen	14
3 Geluiden vanuit het veld van de kansspelbegunstigden	15
3.1 Positieve geluiden	15
3.2 Kritische geluiden	15
3.2.1 Twijfel over de meerwaarde van een keurmerk	16
3.2.2 Bezwaren	16
3.3 Vraagpunten	17
3.4 Conclusies	17
4 Aanbevelingen	18

4.1	Aanvullende criteria voor indirecte bestedingen	18
4.1.1	Inleiding	18
4.1.2	Vraag aan kansspelorganisaties	20
4.1.3	Eisen aan kansspelbegunstigden	20
4.2	Aanbevelingen ten aanzien van het CBF	21
4.3	Aanbevelingen ten aanzien van kansspelbegunstigden	22
4.4	Aanbevelingen ten aanzien van kansspelorganisaties	22
4.5	Aanbevelingen ten aanzien van de overheid	23

Bijlagen

1. Overzicht Kanspelmarkt
2. Kansspelbegunstigde organisatie met CBF-Keur
3. Kansspelbegunstigde organisatie zonder CBF-Keur
4. Kansspelbegunstigde met aangevraagd CBF-Keur

Begripsbepaling

Hieronder volgen de betekenissen van de in dit rapport gehanteerde belangrijke begrippen.

(Huidig) CBF-Keur: het keurmerk van het CBF, zoals dit op het moment van uitkomen van dit rapport toegepast wordt, zonder de aanscherpingen rond de bestedingen. Waar sprake is van het CBF-Keur wordt steeds het huidige CBF-Keur bedoeld. Voor de precieze tekst zie ‘Reglement CBF-Keur’.

Aangescherpt CBF-Keur: het keurmerk van het CBF inclusief de door het Bestuur vastgestelde aanpassingen en toevoegingen rond de bestedingen. Voor de precieze tekst, zie ‘Doorlopende tekst Reglement CBF-Keur zoals vastgesteld door het Bestuur d.d. 29 mei 2002’.

Goede doelen organisatie: een in Nederland gevestigde stichting of vereniging met volledige rechtsbevoegdheid, die primair de realisering van charitatieve, culturele, wetenschappelijke of andere het algemeen nut beogende doelstellingen nastreeft en daaroo middelen inzamelt en/of besteedt (waaronder ook begrepen het verdelen van middelen). Hiertoe behoren fondsenwervende instellingen, begunstigden van kansspelorganisaties, vermogensfondsen en organisaties die steunen op een combinatie van deze inkomstenbronnen (fondsenwerving, kansspelgelden en inkomen uit vermogen).

Fondsenwervende instelling: een naar Nederlands recht opgerichte stichting of vereniging met volledige rechtsbevoegdheid die voor realisering van charitatieve, culturele, wetenschappelijke of andere het algemeen nut beogende doelstellingen door middel van fondsenwerving een beroep doet op de publieke offervaardigheid. Onder fondsenwerving wordt verstaan dat de aldus verkregen gelden vrijwillig zijn afgestaan, geen of geen evenredige tegenprestatie vormen voor geleverde goederen of diensten en dat er geen rechten voor zorg of hulp aan kunnen worden ontleend. (Definitie van het CBF zoals opgenomen in het Reglement CBF-Keur.)

Kansspelbegunstigde: iedere goede doelen organisatie, die rechtstreeks van kansspelorganisaties gelden ontvangt.

Kansspelorganisatie: organisatie, die door middel van loterijen bij het grote publiek gelden werft en als vergunninghouder van overheidswege verplicht is gelden af te dragen aan goede doelen organisaties.

Hiertoe behoren onder andere: de Bankgiroloterij (Stichting Algemene Loterij Nederland), de Nederlandse Sponsorloterij en de Nationale Postcode Loterij (Stichting Nationale Postcode Loterij), de Lotto, de Nederlandse Krasloterij en Autotote Nederland (Stichting de Nationale Sporttotalisator), de Zorgloterij. De Staatsloterij en Holland Casino behoren hier niet toe, omdat deze (vooralnog) niet verplicht zijn tot afdracht aan goede doelen organisaties.

Keuringsschema: de criteria volgens welke het CBF organisaties beoordeelt, zoals vastgelegd in het ‘Reglement CBF-Keur’.

Managementsamenvatting

Opdracht en werkwijze

Op verzoek van het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) heeft KPMG onderzocht in hoeverre het CBF-Keur toegepast kan worden op de doelgroep van kansspelbegunstigden. Het uitgevoerde onderzoek heeft betrekking op:

- de toepasbaarheid van de huidige officiële criteria van het CBF-Keur (zoals vastgelegd in het ‘Reglement CBF-Keur’) en de (mogelijke) noodzakelijke aanpassingen hiervan;
- de organisatorische consequenties voor het CBF bij toepassing van het aangepaste keurmerk op de genoemde doelgroep;
- het werken aan draagvlak bij de doelgroep door haar te informeren, te consulteren en te involveren bij de ontwikkelingen rond het keurmerk.

De uitvoering van het onderzoek is begeleid door een begeleidingscommissie waarin zitting hebben de heer J.B. Waaijer (voorzitter begeleidingscommissie en bestuurslid CBF), mevrouw A. van den Berg (bestuurslid CBF), de heer G. Bosma (VFI), de heer B.A.C. Brouwer (ministerie van VWS), de heer A.S. Toornstra (ministerie van Justitie), de heer J.P.Th. Zwartjes (CBF). Tevens participeert de heer A. Uijens in de commissie in een waarnemende rol vanuit het ministerie van Financiën.

Er is gedurende het gehele onderzoek intensief overleg geweest met de leiding van het CBF.

KPMG heeft de opdracht uitgevoerd in een tweesporenaanpak:

- Enerzijds is het CBF-Keur geanalyseerd en zijn voorstellen voor aanpassing geformuleerd; bij de start van de opdracht is uitgegaan van het huidige, officiële CBF-Keur (zie ‘Reglement CBF-Keur’). Gedurende de loop van het onderzoek is mede uitgegaan van een verwachte verbreding van het CBF-Keur met betrekking tot de te stellen eisen aan de bestedingen. Hierbij is gebruikgemaakt van de voorstellen van de CBF Werkgroep Bestedingen.
- Anderzijds – en simultaan – is door middel van een interviewronde en een Group Vision-bijeenkomst¹, waarvoor alle belanghebbende partijen zijn uitgenodigd, gewerkt aan draagvlak en is relevante informatie ingewonnen bij de nieuwe doelgroep.

¹ Een Group Vision-bijeenkomst is een bijeenkomst waarbij gebruik wordt gemaakt van moderne middelen op het gebied van informatie- en communicatietechnologie. Hierdoor kunnen deelnemers hun kritiekpunten, zorgpunten en oplossingsrichtingen efficiënt naar voren brengen en kan deze informatie vervolgens effectief worden gecategoriseerd en worden voorzien van een gemeenschappelijk oordeel over de mate van importantie van de ingebrachte punten.

Conclusies

De resultaten van de gevolgde aanpak leiden tot de volgende conclusies.

Conclusies met betrekking tot het keurmerk

- Het is wenselijk dat er voor goede doelen organisaties (met name die organisaties die zich op het grote publiek richten) één keurmerk wordt gehandhaafd. Een verbreding van het CBF-keur naar kansspelbegunstigden is een logisch gevolg van deze lijn van redeneren.
- Het huidige keurmerk is toepasbaar op de doelgroep van kansspelbegunstigden, mits de volgende aanpassingen in het keurmerk worden gerealiseerd:
 1. Verbreding van de omschrijving van de (huidige) doelgroep van ‘fondsenwervende instellingen’ naar ‘fondsenwervende instellingen en kansspelbegunstigden’. Zie hiervoor ook de begripsomschrijvingen op pagina 1.
 2. Aanpassing van de criteria met betrekking tot ‘bestedingen’, conform het advies van de CBF Werkgroep Bestedingen. Voorts is het wenselijk de toepasbaarheid van de ‘Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende Instellingen’ nader te onderzoeken. Dit betreft met name de gehanteerde modellen voor de verslaggeving. Het is mogelijk dat een door het CBF op te stellen aanvulling wenselijk is. Wellicht kan aangesloten worden op de richtlijn “organisatie-zonder-winststreven”.
 3. Voor kansspelbegunstigden die geen beroep doen op fondsenwerving is het wenselijk een ontheffingsbepaling ten aanzien van criteria voor fondsenwerving op te nemen. Om vast te stellen of een organisatie al dan niet als (mede) fondsenwervend moet worden aangemerkt kan uitgegaan worden van de definitie van fondsenwerving zoals deze is opgenomen in de ‘Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende Instellingen’.

Conclusies met betrekking tot de implicaties voor het CBF

Het in de toekomst certificeren van kansspelbegunstigden zal voor het CBF als certificeringsorganisatie een aantal organisatorische en praktische consequenties hebben, zoals:

- mogelijke uitbreiding van het bestuur met vertegenwoordigers van de nieuwe doelgroep en vertegenwoordigers van kansspelorganisaties;
- uitbreiding van de onderzoekscapaciteit (benodigd aantal fte’s);
- zekerstellen van de noodzakelijke competenties bij medewerkers van het CBF;
- uitbreiding van de noodzakelijke kantooruimte;
- verhoging van het financieringsbudget.

Conclusies met betrekking tot het draagvlak

Kansspelbegunstigden staan gematigd positief tegenover de ontwikkeling dat hun organisatie en andere kansspelbegunstigden een keurmerk moeten gaan voeren. Men onderkent dat dit ondersteunend werkt voor de professionalisering. Ook onderkent men de waarde voor de reputatie van de branche. Toch is ook een aantal organisaties terughoudend. Men ervaart het als opgelegd door de overheid en men ziet op tegen de extra kosten. Enige ondersteuning bij de aanpassing van deze organisaties aan de eisen van het keurmerk zou het draagvlak ten goede komen.

Aanbevelingen

Onze aanbevelingen betreffen, naast de noodzakelijke aanpassingen, het volgende:

- Aanvullende criteria voor indirecte bestedingen:
 - *Kansspelorganisaties dienen in principe slechts middelen ter beschikking te stellen aan organisaties die over een CBF-Keur beschikken.*
 - *Kansspelbegunstigden die (mede) op een indirecte wijze middelen besteden dienen aan te tonen dat de door hen begunstigde organisaties betrouwbaar zijn en de middelen op de juiste wijze besteden.*
- Aanbevelingen ten aanzien van het CBF:
 - *Het tarief dat voor de beoordeling in rekening gebracht moet worden dient aangepast te worden.*
 - *In overleg met de kansspelorganisaties zou een planning gemaakt moeten worden van welke organisaties in welk jaar gecertificeerd moeten zijn.*
 - *Het CBF zou in haar communicatie actief in kunnen spelen op de geluiden uit het veld, met name de kritische punten en vraagpunten die betrekking hebben op de positie van het CBF. (Zie voor deze geluiden de opsomming in hoofdstuk 3).*
 - *Het CBF zou nu al kunnen nadenken over het opnemen van criteria voor vermogensopbouw en -ontwikkeling. Voorts kan overwogen worden een eis op te nemen met betrekking tot de relatie tussen de omvang van de bestedingen ten behoeve van het organisatiedoel en de omvang van de inkomsten.*
- Aanbevelingen ten aanzien van kansspelbegunstigden:
 - *Het is wenselijk dat de kansspelbegunstigden naar een vorm van samenwerking met de fondsenwervende instellingen zoeken.*
- Aanbevelingen ten aanzien van kansspelorganisaties:
 - *Het is wenselijk dat kansspelorganisaties een code ontwikkelen waarin beschreven staat aan welke normen zij zich houden, onder andere in de omgang met kansspelbegunstigden.*

- *Het is wenselijk (samen met de overheid) energie (middelen) te steken in het voorbereiden van kansspelbegunstigde organisaties op de certificering.*
- **Aanbevelingen ten aanzien van de overheid:**
 - *Het is wenselijk te komen tot een werkbare en heldere definitie van een 'goede-doelenorganisatie'.*
 - *Het is wenselijk (samen met de kansspelorganisaties) energie (middelen) te steken in het voorbereiden van kansspelbegunstigde organisaties op de certificering.*
 - *Het is wenselijk dat subsidiegevers (of andere eisenstellende instanties) hun criteria afstemmen op vergelijkbare criteria uit het CBF-Keur.*

Inleiding

Begin december 2001 is KPMG in opdracht van het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) begonnen met onderzoek- en advieswerkzaamheden ten behoeve van de toepasbaarheid van het zogenoemde CBF-Keur op (niet-fondsenwervende) kansspelbegunstigden en organisaties die fungeren als tussenpersoon tussen kansspelorganisatie en kansspelbegunstigde. KPMG heeft gekeken naar de toepasbaarheid van het CBF-Keur op bovengenoemde doelgroep en naar de aanpassingen die mogelijk zouden moeten worden gedaan om het CBF-Keur in de gewenste richting uit te breiden. De precieze opdrachtformulering luidt:

Verken inhoudelijk en procesmatig (draagvlak) in hoeverre het reglement van het CBF-Keur en de hieruit voortvloeiende keurmerkcriteriën en de huidige CBF-organisatie ruimte bieden voor toepasbaarheid van het CBF-Keur op (niet-fondsenwervende) kansspelbegunstigden en organisaties die fungeren als tussenpersoon tussen kansspelorganisatie en kansspelbegunstigde.

Leidraad hierbij is geweest dat een transparante en verantwoorde allocatie van kansspelgeld van groot belang is en dat certificering van kansspelbegunstigden één van de instrumenten is om marktwerking en zelfregulering op de markt voor kansspelgeld te faciliteren. De Wet op de Kansspelen (WoK) reguleert op dit moment de activiteiten van loterij-exploitanten en stelt strikte voorwaarden aan onder meer het door loterij-exploitanten uit te keren prijzengeld en de afdracht aan goede doelen. Volgens deze wet is het slechts aan enkele instellingen toegestaan fondsen te verwerven door middel van loterijen. De opbrengst van de (meeste) kansspelen is bestemd voor goede doelen of de Staat. De kansspelorganisaties die mede opgericht zijn om fondsen te werven voor goede doelen verdelen de inkomsten naar eigen inzicht.

De markt voor kansspelgeld (zie bijlage) is overigens omvangrijk: de omzet van de totale kansspelmarkt wordt geraamd op circa twee miljard euro en de grootste goede doelenloterijen op de markt voor passieve, niet-risicovolle loterijen (Postcodeloterij, Sponsorloterij, Sporttotalisator en Bankgiroloterij) genereren per jaar circa 275 miljoen euro aan inkomsten voor hun begunstigden.

Tegen deze achtergrond is het dan ook niet vreemd dat de MDW-werkgroep WoK heeft voorgesteld om ieder die een kansspel organiseert de vrijheid te geven te bepalen welke bestemming de opbrengsten dienen te krijgen. Zelfregulering moet in principe tot voldoende (maatschappelijk) toezicht leiden op de juiste besteding van de opbrengst door goede doelenorganisaties.

Certificering van kansspelbegunstigden kan als instrument een bijdrage leveren aan deze beoogde zelfregulering en zowel de aanbieder van een kansspel als de consument bescherming bieden.

Tegen deze achtergrond is middels desk research, interviews en een bijeenkomst van kansspelbegunstigden de Group Vision-bijeenkomst (waaraan ook vertegenwoordigers van kansspelorganisaties, de overheid, de VFI en het CBF deelnamen), gekeken naar de mogelijkheden om het CBF-Keur richting kansspelbegunstigden uit te breiden.

Een aantal overwegingen zijn van belang om de resultaten van de door KPMG uitgevoerde opdracht te kunnen plaatsen. Dit betreft:

- **De resultaten van de door KPMG uitgevoerde desk research en interviews:** De in voorliggende rapportage gepresenteerde resultaten geven aan welke aanpassingen in het keurmerkschema van het CBF-Keur noodzakelijk zijn om de toepasbaarheid van het keurmerk te kunnen verbreden. Dit betreft met name de bestedingen. Het – voorzover noodzakelijk – aanpassen van de criteria van het CBF-Keur en de eventuele accreditatie van het verbrede certificaat door de Raad van de Certificatie vallen buiten het bestek van het onderzoek.
- **Het draagvlak voor een bredere toepassing van het CBF-Keur:** De effecten van het kabinetsbesluit om certificering verplicht te stellen voor organisaties die in aanmerking wensen te komen voor kansspelopbrengsten hebben gevolgen voor de aard van het draagvlak dat gewenst is. Het verkennen van het draagvlak is binnen dit project gericht op het informeren van de belanghebbenden en het op gang brengen van het denkproces over het toekomstige keurmerk.
- **De variëteit van de beneficianten van kansspelgeld:** De diversiteit aan organisaties die als (niet-fondsenwervende) kansspelbegunstigden in potentie in aanmerking zouden kunnen komen voor het verbrede CBF-Keur is in het onderzoek voldoende gewaarborgd door zowel voor de interviews als de bijeenkomst verschillende typen van kansspelbegunstigden te benaderen.
- **De organisatorische consequenties voor het CBF:** Nadrukkelijk wordt in voorliggende rapportage ook aandacht besteed aan de organisatorische consequenties voor het CBF, in het bijzonder in termen van capaciteit en potentiële risico's, indien de doelgroep van het keurmerk wordt uitgebreid tot kansspelbegunstigde organisaties die nog niet als fondsenwervende instelling gecertificeerd zijn.

Op grond van deze overwegingen is KPMG gekomen tot de in deze rapportage neergelegde resultaten. Resultaten die niet alleen inzicht geven in de mate van toepasbaarheid van het huidige CBF-Keur op (niet-fondsenwervende) kansspelbegunstigden, maar ook in de mogelijkheden en begrenzingen om met aanpassingen aan de huidige criteria van het CBF-Keur het keurmerk uit te breiden.

1 Toepasbaarheid van het CBF-Keur op kansspelbegunstigden

In dit hoofdstuk staat de vraag centraal of het CBF-Keur verbreed kan worden tot kansspelbegunstigde organisaties. Om deze vraag te kunnen beantwoorden, is het noodzakelijk inzicht te verkrijgen in welke (soort) organisaties tot de groep van kansspelbegunstigden behoren. Paragraaf 1.1 gaat daar op in. Daarna volgen in paragraaf 1.2 de ons inziens noodzakelijke aanpassingen om het CBF-Keur toe te kunnen passen op alle kansspelbegunstigden.

1.1 De diversiteit van kansspelbegunstigden

De kansspelbegunstigden kunnen onderscheiden worden naar de aard van de inkomsten:

- kansspelbegunstigden die ook fondsen werven;
- kansspelbegunstigden die geen fondsen werven.

De kansspelbegunstigden kunnen voorts onderscheiden worden naar de wijze waarop de bestedingen plaats vinden:

- kansspelbegunstigden die de middelen direct besteden aan projecten;
- kansspelbegunstigden die de middelen (mede) op een indirecte wijze, dat wil zeggen via andere goede doelen organisaties, besteden. Soms wordt in dit verband over tussenorganisaties gesproken.

Deze onderscheidingen worden gecompliceerd door de volgende factoren:

- *Nagenoeg alle kansspelbegunstigde organisaties doen tevens aan (vormen van) fondsenwerving, ook al beschouwen zij zichzelf niet als 'fondsenwervende instelling'.*
- *De categorie 'niet-fondsenwervende instellingen' (feitelijk de restgroep) bestaat uit een grote diversiteit aan organisaties, die niet op eenduidige wijze ingedeeld kan worden in de genoemde categorieën.*

1.2 Toepasbaarheid

Wanneer er meerdere keurmerken zouden worden gehanteerd, wordt de kracht van het keurmerk bij het publiek ondermijnd. Dit heeft gevolgen voor het vertrouwen in alle goede doelen organisaties. Het is daarom wenselijk dat één en hetzelfde keurmerk wordt gehanteerd voor fondsenwervende instellingen én kansspelbegunstigden.

Er is echter sprake van een aantal belemmeringen die de verbreding van het CBF-Keur tot kansspelbegunstigden in de weg staan. Dit betreft: de doelgroepomschrijving, de wenselijkheid om recht te doen aan de diversiteit van organisaties en de verbreding van het keur tot bestedingen. Hierna worden deze belemmeringen nader onderzocht.

1.2.1 Verbreding van de doelgroepomschrijving in het CBF-Keur

Het keurmerk is, volgens de doelgroepomschrijving, nu slechts van toepassing op fondsenwervende instellingen. De wijziging van de doelgroepomschrijving heeft een aantal consequenties.

- De naam Centraal Bureau Fondsenwerving voldoet niet aan de veel bredere scope van de nieuwe doelgroep. Wij adviseren deze naamgeving zodanig aan te passen dat er ook aan de nieuwe doelgroep van kansspelbegunstigden recht wordt gedaan en voorts dat uit de naam blijkt dat ook de ‘bestedingen’ aandacht krijgen.
- In het document ‘Doel en Taken’ wordt artikel 2 van de statuten weergegeven: “De stichting heeft ten doel te bevorderen dat in Nederland de werving van fondsen door en voor charitatieve, culturele, wetenschappelijke of andere het algemeen nut beogende rechtspersonen, en de voorlichting die door hen in dat kader wordt afgegeven, op verantwoorde wijze plaatsvinden (...)”. Deze statuten dienen aangepast te worden aan de nieuwe reikwijdte van de scope.
- In de definities (artikel 1 van het Reglement CBF-Keur) staat het begrip ‘fondsenwervende instelling’ beschreven. Dit suggereert dat uitsluitend fondsenwervende instellingen het CBF-Keur kunnen voeren. De definities dienen uitgebreid te worden met ‘kansspelbegunstigden’. Geadviseerd wordt om ‘Fondsenwervende instellingen en kansspelbegunstigden’ met het oog op de leesbaarheid in het keurmerk aan te duiden met de term ‘goede doelen organisaties’.

1.2.2 Ontheffingen voor niet-fondsenwervende kansspelbegunstigden

Voor kansspelbegunstigden die geen fondsen werven is het mogelijk ontheffing te verlenen van de eisen die gesteld worden in de paragraaf over fondsenwerving. Dit betekent dat er clausules opgenomen dienen te worden waaruit blijkt dat de niet-fondsenwervende kansspelbegunstigde organisaties het CBF-Keur verkrijgen indien naar het oordeel van het CBF aangetoond is dat er in het geheel geen sprake is van fondsenwerving.

Een mogelijke tekst in dit verband aan het begin van het keurmerk is:

In principe zijn alle eisen van het CBF-Keur van toepassing op alle goede doelen organisaties. Wanneer (delen van) paragrafen worden uitgesloten, kan geen aanspraak worden gemaakt op overeenkomstigheid met het keurmerk. Uitzondering hierop vormen de ontheffingen van die delen van ‘§3 Fondsenwerving, voorlichting en communicatie’ die direct betrekking hebben op fondsenwervende activiteiten en welke aantoonbaar niet van toepassing zijn op de organisatie die het keurmerk wil verwerven. De motivering voor deze eventuele uitsluitingen dient te worden vastgelegd.

1.2.3 Aanpassingen met betrekking tot bestedingen

De aanpassingen van het keurmerk met betrekking tot de bestedingen zijn cruciaal en zullen een vitaal onderdeel van het keurmerk zijn. Aanpassingen zijn voorgesteld voor de paragrafen ‘Beleid’, ‘Fondsenwerving en communicatie’, ‘Besteding van de middelen’ en ‘Verslaggeving’.

Het ‘Reglement CBF-Keur zoals vastgesteld door het bestuur van het CBF d.d. 29 mei 2002’ dient als basis voor de hiernavolgende verdere noodzakelijke aanpassingen van het CBF-Keur.

Het CBF-Keur stelt onder andere eisen aan de verslaggeving. Volgens Artikel 4.5 dient deze te geschieden op basis van de ‘Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende Instellingen’. De gewijzigde eisen ten aanzien van bestedingen hebben naar verwachting gevolgen voor de toepasbaarheid van deze richtlijn. Het is derhalve wenselijk dit nader te onderzoeken. Het is mogelijk dat aanvullende eisen door het CBF opgesteld moeten worden. Het is mogelijk dat de gehele richtlijn aangepast moet worden. Wellicht dat hierbij aangesloten kan worden op de richtlijn “organisaties-zonder-winststreven”.

1.2.4 Conclusie

Op basis van ons onderzoek is de conclusie gerechtvaardigd dat het huidige CBF-Keur (met beperkte aanpassingen) toepasbaar is op de begunstigden van kansspelorganisaties omdat:

1. de doelgroepomschrijving in het huidige CBF-Keur zonder ingrijpende consequenties uitgebreid kan worden met ‘kansspelbegunstigden’;
2. (vrijwel) alle onderdelen van het keuringsschema op alle organisaties van toepassing zijn;
3. de diversiteit aan organisaties die fondsen werven en/of kansspelbegunstigde zijn recht kan worden gedaan doordat het CBF-Keur zo opgesteld kan worden dat voor bepaalde onderdelen van het keurmerk aan bepaalde organisaties vrijstelling verleend kan worden;
4. de CBF Werkgroep Bestedingen duidelijk heeft gemaakt dat het keuringsschema van het huidige CBF-Keur aangescherpt kan worden door het uitbreiden van een aantal criteria en bijbehorende vragen die impliciet en/of expliciet betrekking hebben op ‘bestedingen’.

2 Implicaties voor toepassing van het CBF-Keur op kansspelbegunstigden

2.1 Achtergrond

Het in de toekomst (medio 2005) certificeren van (niet-fondsenwervende) kansspelbegunstigden zal voor het CBF als certificerende organisatie een aantal consequenties hebben. Deze consequenties liggen in het bijzonder op het terrein van de benodigde beoordelingscapaciteit (zowel kwantitatief als kwalitatief) en de hieraan verbonden kosten en moeten nadrukkelijk in het licht worden gezien van reeds ingezette ontwikkelingen.

Het CBF verwacht – bij ongewijzigd beleid – zonder rekening te houden met de eventuele nieuwe toetreders uit de hoek van (niet-fondsenwervende) kansspelbegunstigden al een ‘autonome groei’ van nieuwe keurmerkhouders van circa 25 instellingen per jaar tot en met 2004 en in 2005 en 2006 nog eens 30 in totaal. Het CBF zal de nodige beoordelingscapaciteit beschikbaar moeten hebben, om deze stroom toetreders in goede banen te kunnen leiden. Voornamelijk kan het CBF deze toestroom op adequate wijze absorberen. De door het CBF verwachte tijdelijke tekorten aan beoordelingscapaciteit kunnen worden gecompenseerd door overwerk te verrichten, dan wel door externe krachten in te schakelen.

Vanaf 2005 zal het aangescherpte CBF-Keur, waarin aanvullende eisen zijn opgenomen met betrekking tot de bestedingen, worden gehanteerd. Hierdoor zal het CBF met extra werkzaamheden worden geconfronteerd. Ook zullen de CBF-beoordelaars zich door middel van training en opleiding moeten verdiepen in het nieuwe keuringsschema en de implicaties daarvan (investeren in deskundigheidsbevordering).

Voorts zullen de processen en systemen van het CBF die bij de beoordeling, het beheer en het hertoetsen van het keurmerk van toepassing zijn, moeten worden aangepast. Deze aanpassingen brengen vanzelfsprekend de nodige kosten met zich mee. Deze werkzaamheden zullen voor 2005 uitgevoerd moeten worden om in 2005 klaar te zijn voor de beoordeling van kansspelbegunstigden en de bestedingenparagraaf van de fondsenwervende instellingen.

2.2 Organisatorische consequenties nader beschouwd

Tegen de achtergrond van de hierboven geschetste ontwikkelingen ziet het CBF zich op korte en middellange termijn geplaagd voor een aantal ingrijpende veranderingen binnen de organisatie. Deze veranderingen zullen een beroep doen op het aanpassingsvermogen van het CBF en zijn medewerkers. Tevens zullen de werkzaamheden van het CBF als certificerende organisatie en het prijskaartje – in termen van kosten en mogelijk tarief – dat hieraan is verbonden, moeten worden aangepast.

Hieronder volgt een opsomming van de organisatorische consequenties voor het CBF:

- Bestuur: mogelijke uitbreiding van het bestuur met vertegenwoordigers van de nieuwe doelgroep en vertegenwoordigers van kansspelorganisaties. Het is gewenst dat in het bestuur betrokken organisaties vertegenwoordigd zijn.
- Management: uitbreiding van het management in verband met de aansturing van de grotere en complexere organisatie.
- Kwantitatieve discrepanties beoordelingscapaciteit: uitbreiding van de beoordelingscapaciteit in termen van mensen (benodigd aantal fte's).
- Kwalitatieve discrepanties beoordelingscapaciteit: zeker stellen van de noodzakelijke competenties bij de beoordelaars en medewerkers van het CBF (de vereiste senioriteit van de medewerkers).
- Huisvesting en infrastructuur: uitbreiding van de noodzakelijke kantoorruimte en de beschikbare infrastructuur (onder meer archief, ICT) als gevolg van meer werkzaamheden en mensen.
- Kosten en financiering: de organisatorische consequenties van een uitbreiding van het keurmerk leiden onherroepelijk tot extra kosten en vragen derhalve om een verhoging van het financieringsbudget.

In het vervolg van deze notitie gaan wij kort in op de verwachte kwantitatieve en kwalitatieve discrepanties van de beoordelingscapaciteit van het CBF. Wij hebben de schattingen van het CBF met betrekking tot de kwantitatieve discrepanties ten aanzien van de beoordelingscapaciteit marginaal getoetst. Deze toetsing heeft plaatsgevonden op basis van:

- de werkelijk bestede tijd per beoordeling zoals blijkt uit de jaarrekening over 2001;
- de schatting van de aantallen beoordelingen van fondsenwervende instellingen die het CBF gemaakt heeft;
- de schatting van de gevolgen van de uitbreiding van het keur met een aangescherpte bestedingenparagraaf zoals het CBF die gemaakt heeft voor de benodigde beoordelings-tijd;
- een door ons gemaakte schatting van het aantal te beoordelen kansspelbegunstigden die nog niet als fondsenwervende instelling over een CBF-Keur beschikken.

2.3 Kwantitatieve discrepanties

Tegen de achtergrond van de relatief autonome ontwikkelingen zoals de 'autonome groei' van het aantal keurmerkhouders en de toevoeging van de eisen op het terrein van de bestedingen, kan het niet anders dan dat het CBF meer mensen (aantal fte's) nodig heeft om zijn taken op hetzelfde kwaliteitsniveau te kunnen uitvoeren als thans gebeurt.

Het CBF schat in – op basis van eigen ervaringscijfers over de afgelopen jaren – dat in dit verband een uitbreiding van 3 fte's noodzakelijk is om de extra werkzaamheden als gevolg van de toevoeging van de bestedingseisen, inclusief ondersteuning, te kunnen verrichten. Met de extra werkzaamheden als gevolg van de certificering van circa 30 kansspelbegunstigden in een periode van twee jaar (vanaf medio 2005) zullen naar eerste berekening, eenmalig twee fte's gemoeid zijn. Daarna zal vanaf 2007 blijvend een halve fte nodig zijn voor het 'onderhoud'.

Een kwantitatieve uitbreiding is vooral noodzakelijk als gevolg van de toevoeging van de aanvullende eisen op het terrein van de bestedingen, waardoor naar verwachting van het CBF de gemiddelde tijd die aan een instelling moet worden besteed (onder meer intake, beoordelen, beheren/toezicht en hertoetsen) met circa 50 procent zal toenemen. Gelet op de relatief korte termijn waarop het CBF-Keur in aangepaste vorm met name voor kansspelbegunstigden moet worden geïmplementeerd, zal het CBF zich genoodzaakt zien om externe beoordelaars in te schakelen. Op dit moment wordt gedacht aan externen met een tweejarig contract, die over de benodigde competenties beschikken om het CBF in zijn werkzaamheden te ondersteunen en op relatief korte termijn beschikbaar zijn.

2.4 Kwalitatieve discrepanties

Ongeacht de uitbreiding van het CBF-Keur met kansspelbegunstigde organisaties verdient het aanbeveling het CBF in kwalitatieve zin te versterken met seniormedewerkers die zowel een waardevolle toevoeging zijn op de huidige beschikbare competenties van de beoordelaars als op het bestuur en het management van het CBF.

Wat dit laatste betreft, is het CBF thans een enigszins kwetsbare organisatie die sterk afhankelijk is van de senioriteit en ervaring van in het bijzonder de directeur en adjunct-directeur. In dit verband is het voorstel van het CBF om een zogenoemde bureau- of directiesecretaris met een juridische achtergrond aan te trekken dan ook een adequate oplossing om de bestuurs- en managementkwaliteit van het CBF te versterken en daarmee de continuïteit nog meer te waarborgen.

Wat betreft de beoordelingscapaciteit geldt dat de toevoeging van de aanvullende criteria en vragen rond de bestedingen en de mogelijke toestroom van nieuwe typen keurmerkhouders (kansspelbegunstigden) met een grote mate van diversiteit de werkzaamheden van het CBF complexer maken. Versterking van de beschikbare expertise op seniorniveau ligt derhalve in de rede en kan worden aangemerkt als cruciaal voor het CBF om zich op adequate wijze van zijn nieuwe taken te kwijten.

2.5 Algemene opmerkingen

Gelet op de toename van werkzaamheden en de consequenties hiervan voor het CBF als certificerende organisatie is een aantal aandachtspunten te identificeren waarover besluitvorming moet plaatsvinden. Het gaat in dit verband onder meer om:

- *Kennismanagement*
Het organiseren en beheren van de binnen het CBF beschikbare kennis en expertise.
- *Voorlichting*
Het geven van voorlichting aan de kansspelbegunstigden en de huidige keurmerkhouders die te maken krijgen met de nieuwe bestedingenparagraaf teneinde deze groepen bekend te maken en voor te bereiden op de implicaties van het keurmerk en de aanscherping hiervan.
- *Extra financiering*
De financiering van de aan de uitbreiding van het keurmerk verbonden extra kosten voor het CBF. In dit verband kan worden gedacht aan financiering van overheidszijde van de extra inspanningen en kosten die verbonden zijn aan het opvangen van de ‘piek’ van nieuwe gegadigden (kansspelbegunstigden) voor het CBF-Keur.
- *Tarievenwijziging*
Zowel de wenselijkheid als de noodzaak van tariefwijzigingen voor de keurmerkhouders moet worden bestudeerd.

3 Geluiden vanuit het veld van de kansspelbegunstigden

In dit hoofdstuk zijn de hoofdlijnen uiteengezet van de voor deze rapportage relevante aandachtspunten, reacties en vragen, zoals deze uit de interviews en de bijeenkomst voor houders van het CBF-Keur, de overheid en de kansspelbegunstigden (fondsenwervend en niet-fondsenwervend) naar voren zijn gekomen.

Daarbij is een onderscheid gemaakt tussen positieve geluiden, kritische geluiden en vragen. Het hoofdstuk sluit af met de conclusies naar aanleiding van deze geluiden.

3.1 Positieve geluiden

- Kansspelbegunstigde organisaties geven er blijk van zich bewust te zijn van hun verantwoordelijkheid om verantwoording af te leggen over de wijze waarop met het ontvangen geld is omgegaan. Men beseft dat loterijopbrengsten fors zijn gestegen, evenals in veel gevallen de afdrachten aan de diverse goede doelen organisaties. Tevens is men doordrongen van het feit dat een imago van betrouwbaarheid bij het publiek van levensbelang is voor het (duurzaam) voortbestaan van goede doelen organisaties.
- Een keurmerk (mits goed en breed gecommuniceerd) kan in dit verband een zinvolle en effectieve bijdrage leveren aan profilering en imago richting het publiek van zowel de afzonderlijke keurmerkhoudende goede doelen organisaties als van de gehele goede doelen sector.
- Daarnaast zien kansspelbegunstigden het als positief dat door het voeren van één keurmerk er een belangrijke mate van uniformiteit ontstaat in de toetsingscriteria.
- Door een aantal organisaties is gewezen op het effect dat het proces van toekenning van het CBF-Keur, hertoetsingen en controles teweegbrengt. Organisaties die een dergelijk proces ondergaan, worden gedwongen hun interne organisatie op orde te hebben en te houden. Het CBF-Keur dwingt de organisaties zagezegd alert te blijven op de verschillende aspecten zoals die in het keurmerk zijn verwoord.
- Voor een aantal minder professionele en kleinere goede doelen organisaties betekent het proces van het verkrijgen van het keurmerk een professionaliseringsslag. Met name fondsenwervende instellingen, die in eerste instantie enige moeite hadden met de extra inzet van tijd en geld ter verkrijging van het CBF-Keur, kijken later terug op een zinvolle investering in professionele bedrijfsvoering.

3.2 Kritische geluiden

Naast de erkenning van bovengenoemde positieve kwalificaties zijn zowel in de interviews als tijdens de Group Vision-bijeenkomst kritische geluiden naar voren gekomen.

3.2.1 Twijfel over de meerwaarde van een keurmerk

Een algemeen levende vraag in de hele breedte van het veld is de vraag naar de meerwaarde van een keurmerk voor kansspelbegunstigden. Er worden geen (aantoonbare) wanprestaties geleverd door kansspelbegunstigden die geen CBF-Keur voeren en veel aspecten die in het keurmerk met criteria worden getoetst zijn reeds binnen de organisaties aanwezig. Men wijst op:

- een goede accountantscontrole;
- een transparante verslaglegging, die publiekelijk toegankelijk is;
- een goed en betrouwbaar imago in de maatschappij;
- en op het beschikken over een ander keurmerk, zoals ISO of INK.

Voor een aantal organisaties is daarom de enige reden om een keurmerk aan te vragen, het streven van de overheid naar verplichte certificering van kansspelbegunstigden.

3.2.2 Bezwaren

Er is een aantal specifieke bezwaren tegen het toepassen van het CBF-Keur naar voren gekomen.

- **Criteria betrekking hebbend op fondsenwerving:** Kansspelbegunstigden die het CBF-Keur zouden moeten gaan aanvragen, zouden tevens moeten voldoen aan keurmerkcriteria rond fondsenwerving. Kansspelbegunstigden die geen fondsenwervende instelling zijn (omdat fondsenwerving slechts een beperkt gedeelte is van hun inkomsten), achten dit niet wenselijk.
- **Overlap van criteria:** Behalve met de reeds genoemde openbare verslaglegging en de accountantscontrole daarop, hebben kansspelbegunstigden ook te maken met eisen en toezicht van kansspelorganisaties en overheid (vanwege het ontvangen van subsidies). Met name de organisaties die reeds moeten voldoen aan stringente eisen van ministeries voor het ontvangen van subsidies, tekenen in dit opzicht bezwaar aan tegen toepassing van het CBF-Keur.
- **Overheidsbemoedigen:** In de visie van de overheid lijkt een loterij vooral een (commerciële) geldwervende organisatie, waaraan, in het kader van consumentenbescherming en integere wijze van omgaan met gelden, eisen en voorwaarden gesteld mogen/moeten worden. Echter, de zogenaamde 'goede doelenloterijen', zoals de Postcode Loterij Nederland, zijn niet ontstaan vanuit commercieel belang, maar vanuit particulier en charitatief initiatief. Vanuit deze organisaties is men daarom kritisch over de (toonsetting van) overheidsbemoedigen.
- **Het verplichte karakter van de certificering:** De overheid zegt enerzijds zelfregulering te willen stimuleren. Tegelijk wordt het keurmerk via een kabinetsstandpunt verplicht gesteld. Daarmee is de geloofwaardigheid van de overheid in het geding.

- **(Te) hoge kosten:** Kleine organisaties, die soms voor hun huidige bestaansrecht afhankelijk zijn van kansspelbegunstiging, moeten een relatief (te) grote investering doen om het CBF-Keur te kunnen voeren. Verplichting van het CBF-Keur zou voor deze organisaties ingrijpende en ongewenste gevolgen kunnen hebben.

3.3 Vraagpunten

Een aantal vragen die leven bij de deelnemers van de interviews en de Group Vision-bijeenkomst hebben betrekking op (de werkwijze van) het CBF.

- **Sancties:** Wanneer wordt het CBF-Keur ingetrokken? Wat kan het CBF doen tegen het faillissement van een keurmerkhouders? Een faillissement kan namelijk tot gevolg hebben dat het imago van het keurmerk (ernstig) wordt geschaad. Hoe gaat het CBF om met de behandeling van incidenten?
- **Onafhankelijkheid CBF:** Wie treedt op als toezichthouder op het CBF?
- **Kosten:** Wie betaalt het keurmerk en hoe worden de kosten berekend?
- **Technische vragen, zoals:** In hoeverre kan de begroting tussentijds worden aangepast? De achtergrond van deze vraag is, dat langetermijnplanning niet of nauwelijks mogelijk is vanwege onvoorzienbare inkomsten (door kortlopende overeenkomsten met kansspelorganisaties en onbeïnvloedbare inkomsten als legaten).

Daarnaast heeft men vragen over de begripsbepaling van ‘goede doelen organisatie’ en ‘fondsenwerving’.

3.4 Conclusies

Kansspelbegunstigden staan gematigd positief tegenover de ontwikkeling dat kansspelbegunstigden verplicht een keurmerk moeten gaan voeren. Men onderkent dat dit ondersteunend werkt voor professionalisering. Ook onderkent men de waarde voor de reputatie van de branche. Toch zijn ook een aantal organisaties terughoudend. Men heeft twijfels over de toegevoegde waarde van het keurmerk en ervaart het als opgelegd door de overheid.

De geluiden uit het veld zijn van belang in verband met het draagvlak. Het opleggen van het keur aan kansspelbegunstigden werkt irritatie in de hand. Door deze signalen serieus te nemen is het mogelijk de betrokken goede doelen organisaties te overtuigen van de wenselijkheid van de verbreding van het keur. Het bestaan van het keur maakt zelfregulering binnen de sector mogelijk. Uiteindelijk moeten ook de kansspelbegunstigden het gevoel hebben dat het CBF-Keur ‘hun’ keur is.

Bijzondere aandacht moet geschonken worden aan de overlap van criteria onder andere in verband met subsidies.

4 Aanbevelingen

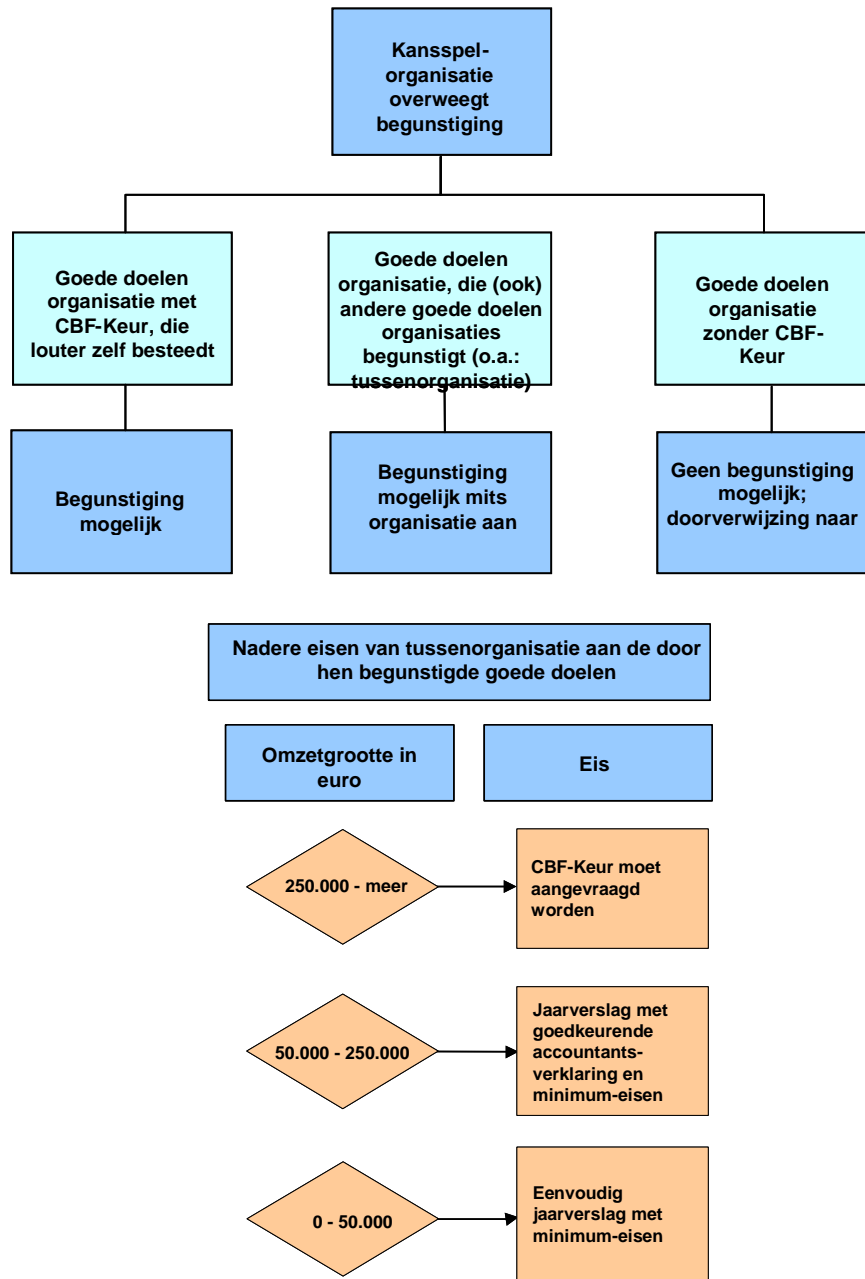
In het eerste hoofdstuk van deze rapportage is ingegaan op de aanpassingen die noodzakelijk zijn om het CBF-Keur toe te passen op alle kansspelbegunstigden. Wanneer deze aanpassingen worden doorgevoerd, is het CBF-Keur feitelijk geschikt voor zowel fondsenwervende instellingen als kansspelbegunstigden. Wat in dit hoofdstuk naar voren komt is derhalve van een andere orde dan de aanpassingen in het eerste hoofdstuk. Het doorvoeren van de aanpassingen uit het eerste hoofdstuk is noodzakelijk; het gevolg geven aan de aanbevelingen uit dit hoofdstuk is wenselijk.

De aanbevelingen worden gedaan met het oog op het achterliggende motief van het certificeren van alle kansspelbegunstigden, namelijk het waarborgen van het publiek vertrouwen dat de kansspelgelden verantwoord worden besteed. Om dit te realiseren is het wenselijk onderstaande aanbevelingen te honoreren.

4.1 Aanvullende criteria voor indirecte bestedingen

4.1.1 Inleiding

Om te komen tot een betrouwbare en heldere verantwoording van de kansspelgelden is het wenselijk eisen te stellen aan indirecte bestedingen. Hiervan is sprake wanneer de kansspelbegunstigde de gelden niet zelf aan projecten besteedt, maar de bestedingen via één of meer andere organisaties laat verlopen. De overheid zou in dit verband voorwaarden kunnen stellen aan het toewijzen van kansspelgelden door de kansspelorganisaties zelf. In het CBF-Keur kunnen eisen opgenomen worden die betrekking hebben op deze indirecte bestedingen. Hieronder volgt een schematisch overzicht en vervolgens een nadere uiteenzetting van mogelijke voorwaarden per type organisatie.

Figuur 1: Begunstigingsmogelijkheden voor kansspelorganisatie en nadere eisen van tussenorganisaties

4.1.2 Vraag aan kansspelorganisaties

Aanbeveling: Het is wenselijk dat kansspelorganisaties in principe slechts middelen ter beschikking stellen aan organisaties die over een CBF-Keur beschikken.

Om te komen tot uniforme criteria, dienen kansspelorganisaties in principe alleen gelden af te dragen aan goede doelen organisaties die over het CBF-Keur beschikken. Deze voorwaarde kan worden opgenomen in de vergunningen die de overheid aan kansspelorganisaties verleent en het toezicht hierop kan als toegevoegde taak worden ondergebracht bij het College van Toezicht op de Kansspelen.

De kleine(re) organisaties, voor wie het niet haalbaar is om het CBF-Keur aan te vragen, maar die wel in aanmerking willen komen voor kansspeligelden kunnen bij een kansspelbegunstigde organisatie die (mede) op een indirecte wijze haar middelen besteedt begunstiging aanvragen. Deze kansspelbegunstigde met het CBF-Keur houdt dan toezicht op deze kleine(re) organisaties. Op deze manier hoeft de kansspelorganisatie zich niet te bekommeren om het toezicht, iets waarvoor zij niet geëquipeerd is.

Het is onwenselijk dat kansspelorganisaties middelen beschikbaar stellen aan organisaties die geen keurmerk hebben, ook als het om kleine organisaties gaat.

4.1.3 Eisen aan kansspelbegunstigden

Aanbeveling: Het is wenselijk om voor kansspelbegunstigden die (mede) op een indirecte wijze de middelen besteden eisen op te nemen ten aanzien aan de toetsing van de door hen begunstigde organisaties.

Kansspelbegunstigden die (mede) op een indirecte wijze hun middelen besteden dienen aan te tonen dat de door hen begunstigde organisaties betrouwbaar zijn en de middelen op de juiste wijze besteden. Om dit doel op praktisch realiseerbare wijze te bereiken is het wenselijk dat er onderscheid gemaakt wordt tussen grote begunstigde organisaties en kleine(re).

Voor grote organisaties verdient het aanbeveling het voeren van het CBF-Keur als voorwaarde te stellen voor het ontvangen van kansspeligelden. Voor kleine(re) organisaties is dit echter niet haalbaar en dus is het niet wenselijk om aan deze eis vast te houden. Toch is ook voor deze organisaties een passende vorm van toezicht aanbevelenswaardig. Hieronder volgt een overzicht van toezichtvormen per organisatie. Daarbij is de grootte van de organisatie bepaald aan de hand van het bedrag dat jaarlijks beschikbaar is voor de doelstelling. Genoemde bedragen zijn slechts een indicatie en dienen getoetst te worden aan de consequenties voor de praktijk.

Bedrag dat beschikbaar is voor het realiseren van de doelstelling in EUR	Eisen van kansspelbegunstigden aan de door hen begunstigde organisaties
225.000 – meer	CBF-Keur
45.000 – 225.000	1. Jaarverslag met goedkeurende accountantsverklaring op basis van “Richtlijnen Verlaggeving Fondsenwervende Instellingen” van het CBF. 2. Minimum-eisen, waaronder: begroting, bestedingsverantwoording, verklaring van niet-belangenverstrengeling.
Minder – 45.000	Eenvoudig jaarverslag met als minimum-eisen: begroting, bestedingsverantwoording, verklaring van niet-belangenverstrengeling.

Figuur 2: Eisen van kansspelbegunstigden, die indirect besteden door op hun beurt goede-doelenorganisaties te begunstigen.

4.2 Aanbevelingen ten aanzien van het CBF

Aanbeveling: Het is wenselijk criteria op te nemen met betrekking tot de relatie tussen de omvang van de bestedingen aan de organisatiedoelstelling en de inkomsten.

Het publiek verwacht dat de gelden die bij kansspelbegunstigden en fondsenwervende instellingen binnenkomen ook daadwerkelijk besteed worden in lijn met de organisatie-doelstelling.

Aanbeveling: Het is wenselijk criteria rond vermogensopbouw en -ontwikkeling vast te stellen en in het keurmerk op te nemen.

Deze aanbeveling is nadrukkelijk voortgekomen uit zowel de interviews als de Group Vision- bijeenkomst. Tevens is gebleken dat bij zowel kansspelorganisaties als begunstigden er draagvlak aanwezig is om het CBF-Keur uit te breiden met adequate criteria rond het vermogen. Belangrijke aspecten bij de ontwikkeling van dergelijke criteria zijn transparantie en het vermogen om grote vermogens te kunnen uitleggen aan het grote publiek.

De Vereniging Fondsenwervende Instellingen is, met de installatie van de Commissie Herkströter, gestart met een onafhankelijk onderzoek naar werkzame en werkbare criteria inzake vermogensopbouw en -ontwikkeling. Uitkomsten van dit onderzoek en adviezen van de Commissie Herkströter kunnen hiervoor als basis dienen.

Aanbeveling: Het is wenselijk dat het CBF in zijn communicatie actief inspeelt op de geluiden uit het veld, met name de kritische punten en vraagpunten die betrekking hebben op de positie van het CBF.

In hoofdstuk 3 is een opsomming van deze geluiden gegeven.

Aanbeveling: Het is wenselijk te onderzoeken welk tarief voor de beoordeling in rekening gebracht moet worden op basis van het aangescherpte keurmerk.

Het mede beoordelen van de bestedingen leidt tot meer beoordelingstijd voor het CBF. Dit zal leiden tot een aanpassing van het tarief. Het is mogelijk dat de beoordelingstijd van kansspelbegunstigden (die nog niet als fondsenwervende instelling over het CBF-Keur beschikken) afwijkt van de fondsenwervende instellingen. Dit hangt af van de mate van professionaliteit en complexiteit van de organisatie. Overwogen kan worden de tarieven te zijner tijd hierop aan te passen. Op dit moment valt hierover geen uitspraak te doen.

Aanbeveling: Het is wenselijk na overleg met de kansspelorganisaties een begunstigingsplan te maken waarin vastgesteld wordt welke organisaties in welk jaar gecertificeerd moeten worden.

Het CBF heeft gepland om in de periode 2005 en 2006 alle kansspelbegunstigden initieel te beoordelen. Het is wenselijk hierover tijdig met de betreffende organisaties afspraken te maken, zodanig dat het werk gespreid kan worden.

4.3 Aanbevelingen ten aanzien van kansspelbegunstigden

Aanbeveling: Het is voor dit doel wenselijk dat de kansspelbegunstigden samenwerking weten te realiseren met de fondsenwervende instellingen.

Hoewel de organisaties die vallen onder het toekomstige CBF-Keur zeer divers van aard zijn, is het wenselijk dat een vorm van overleg ontstaat. Naar verwachting zullen ook de kansspelbegunstigden uitgenodigd worden om een vertegenwoordiger af te vaardigen naar het CBF-bestuur. Een vorm van samenwerking met het VFI lijkt voor de hand te liggen, te meer daar een aantal kansspelbegunstigden hierbij al aangesloten is.

4.4 Aanbevelingen ten aanzien van kansspelorganisaties

Aanbeveling: Het is wenselijk dat kansspelorganisaties een code ontwikkelen waarin beschreven staat aan welke normen zij zich houden, onder andere in verband met de verdeling van de gelden en de omgang met kansspelbegunstigden.

Voor kansspelbegunstigden staan grote belangen op het spel. Het is van belang dat kansspelorganisaties op een zorgvuldige wijze met hun verantwoordelijkheden omgaan. Dit betreft onder andere de criteria voor de verdeling van gelden aan begunstigden en

bijvoorbeeld de te hanteren criteria voor reclame-uitingen waarin kansspelbegunstigden een rol spelen.

Aanbeveling: Het is wenselijk (samen met de overheid en mogelijk het CBF) energie (middelen) te steken in het voorbereiden van kansspelbegunstigde organisaties op de certificering.

De acceptatie van CBF-certificatie zal vergroot worden wanneer steun geboden wordt om aan de gestelde eisen te voldoen. Overwogen kan worden iedere kansspelbegunstigde organisatie een beperkt aantal adviesuren ter beschikking te stellen om de eigen organisatie toe te snijden op de eisen van het CBF-Keur.

4.5 Aanbevelingen ten aanzien van de overheid

Aanbeveling: Het is wenselijk te komen tot een werkbare en heldere definitie van een 'goede-doelenorganisatie'.

De definitie van goede doelen organisatie is in het kader van dit onderzoek van belang voor de naamgeving van het CBF. In het logo van het CBF-Keur is reeds nu sprake van de toevoeging 'voor goede doelen'. Een dergelijke definitie heeft echter een bredere reikwijdte. Het initiatief hiertoe zou daarom het beste van de overheid uit kunnen gaan. Als definitie van een goede doelen organisatie stellen wij voor:

'Een naar Nederlands recht opgerichte stichting of vereniging met volledige rechtsbevoegdheid, die primair de realisering van charitatieve, culturele, wetenschappelijke of andere het algemeen nut beogende doelstellingen nastreeft en daartoe middelen inzamelt en/of besteedt (waaronder ook begrepen het verdelen van middelen).' Hiertoe behoren fondsenwervende instellingen, begunstigden van kansspelorganisaties, vermogensfondsen en organisaties die steunen op een combinatie van de mogelijke inkomstenbronnen (fondsenwerving, kanspeltol en inkomsten uit vermogen).

Een iets beknoptere omschrijving is: 'Een naar Nederlands recht opgerichte stichting of vereniging met volledige rechtsbevoegdheid, die primair tot doel heeft het bereiken van een maatschappelijk gewenst resultaat door middel van het verzamelen en/of besteden van middelen (waaronder ook begrepen het verdelen van middelen).'

Aanbeveling: Het is wenselijk (samen met de kansspelorganisaties en het CBF) energie (middelen) te steken in het voorbereiden van kansspelbegunstigde organisaties op de certificering.

Weliswaar wordt door de kansspelbegunstigden de waarde van het certificaat onderkend. Het leidt ook tot een professionalisering van de organisatie. Tegelijk is sprake van een zekere vorm van 'dwang'. Om in aanmerking te komen voor kanspeltol is een certificaat vereist. De acceptatie van deze 'opgelegde vrije keuze' zal vergroot worden wanneer steun geboden wordt om aan de gestelde eisen te voldoen. Overwogen kan worden iedere

kansspelbegunstigde organisatie een beperkt aantal adviesuren ter beschikking te stellen om de eigen organisatie toe te snijden op de eisen van het CBF-Keur.

Aanbeveling: Het is wenselijk dat subsidiegevers (of andere eisenstellende instanties) hun criteria afstemmen op vergelijkbare criteria uit het CBF-Keur.

Behalve aan de criteria van het CBF-Keur moeten een aantal kansspelbegunstigden tevens voldoen aan andere criteria, zoals eisen vanuit subsidiegevers (ministeries). In meerdere gevallen betekent dit een overlapping van criteria. De goede doelen organisaties zijn er daarom bij gebaat dat dergelijke eisen zoveel mogelijk met elkaar overeenkomen. Dit voorkomt veel administratieve werkzaamheden die per saldo weinig bijdragen aan het behalen van de doelstelling. Het is daarom wenselijk deze criteria op elkaar af te stemmen en tot overleg te komen tussen de eisenstellers (CBF en overheden) om tot meer efficiëntie te komen in het belang van de kansspelbegunstigden.

Concreet zou dit kunnen betekenen dat overheidsinstanties de eisen die overeenkomen met CBF-Keur-criteria laten varen, wanneer de betreffende goede doelen organisatie houder is van het CBF-Keur.